

Restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru¹

Această directivă garantează restituirea bunurilor cu valoare artistică, istorică sau arheologică aparținând patrimoniului național care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene (UE) după suprimarea controalelor la frontierele interne.

ACT

Directiva [93/7/CEE](#) a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru [[A se vedea actul/actele de modificare](#)].

SINTEZĂ

Scopul directivei este să asigure restituirea bunurilor culturale clasificate drept „bunuri aparținând patrimoniului național cu valoare artistică, istorică sau arheologică” în conformitate cu legislația sau cu procedurile administrative naționale, cu condiția:

- să se încadreze la una dintre categoriile menționate în anexa la directivă;
- să facă parte integrantă din colecții publice care figurează în inventarele muzeelor, ale arhivelor sau bibliotecilor și ale instituțiilor ecleziastice.

Pentru a aplica directiva, statele membre ale Uniunii Europene (UE) pot clasifica un bun ca aparținând patrimoniului național chiar și după ce acesta le-a părăsit teritoriul. De asemenea, statele membre pot extinde domeniul de aplicare al directivei la bunuri culturale care nu aparțin niciuneia dintre categoriile menționate în anexă.

Directiva se aplică în cazul în care astfel de bunuri au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru UE, adică încălcând legislația acestuia sau condițiile pentru care a fost acordată o autorizație temporară. Prin urmare, bunurile trebuie restituite, indiferent dacă au fost transportate pe teritoriul Uniunii sau au fost mai întâi exportate către o țară terță și apoi reimportate în alt stat membru.

Directiva se aplică exclusiv bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru la 1 ianuarie 1993 sau după această dată. Cu toate acestea, statele membre pot extinde domeniul de aplicare al directivei pentru a include bunurile care au părăsit ilegal teritoriul lor înainte de 1 ianuarie 1993.

Fiecare stat membru desemnează una sau mai multe autorități pentru a exercita funcțiile prevăzute de această directivă. Comisia publică liste actualizate ale acestor autorități în Jurnalul Oficial al UE.

Cooperarea administrativă pentru restituirea bunurilor pe cale amiabilă

Autoritățile centrale din fiecare stat membru cooperează și favorizează consultarea între autoritățile competente din alte state membre pentru a asigura restituirea bunurilor culturale. Autoritățile centrale trebuie:

- să caute un anumit bun cultural care a părăsit ilegal teritoriul unui stat membru, identificându-i posesorul și/sau detentorul *;
- să notifice statul membru în cauză în cazul în care un bun cultural este descoperit pe teritoriul său și există motive pentru a presupune că acesta a părăsit ilegal teritoriul unui alt stat membru;
- să permită statului membru în cauză să verifice, în termen de două luni de la data notificării, dacă bunul respectiv constituie un bun cultural conform acestei directive;
- să ia toate măsurile necesare pentru conservarea materială a bunului cultural;
- să evite sustragerea bunului cultural de la procedura de restituire;
- să îndeplinească rolul de intermediar între posesorul sau detentorul bunului și statul membru solicitant *.

Introducerea unei acțiuni în restituire pentru a asigura restituirea bunului

---

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/culture/111017b_ro.htm

Doar tribunalele din statul membru solicitat * au competența de a dispune restituirea obiectului către statul membru solicitant dacă posesorul sau detentorul refuză să facă acest lucru. Sarcina probei este reglementată de legislația statului membru solicitat.

Doar un stat membru poate introduce o acțiune în restituire pentru a asigura restituirea unui bun cultural. Proprietarii particulari ai bunurilor culturale nu pot intenta decât acțiuni de drept comun.

Acțiunile în restituire se prescriu în termen de un an de la data la care statul membru solicitant a luat cunoștință de locul în care se găsește bunul cultural și de identitatea posesorului sau detentorului acestuia.

Pentru a fi admisibilă, solicitarea trebuie să fie însoțită:

- de un document care să descrie bunul ce face obiectul cererii și care să ateste că acesta este un bun cultural în sensul prezentei directive;
- de o declarație din partea autorităților competente ale statului membru solicitant conform căreia bunul cultural a părăsit ilegal teritoriul acestuia.

Acțiunea în restituire se prescrie, în orice circumstanțe, în termen de 30 de ani de la data la care bunul cultural a părăsit ilegal statul membru solicitant, mai puțin în cazul bunurilor care fac parte din colecții publice sau din categoria bunurilor ecleziastice și pentru care termenul-limită este reglementat de legislația națională sau de acorduri bilaterale între statele membre.

Această directivă nu aduce atingere acțiunilor civile sau penale pe care le pot introduce, conform dreptului intern al statelor membre, statul membru solicitant sau proprietarul bunului în cauză.

Aspecte financiare

În cazul în care se dispune restituirea bunului, posesorul are dreptul la o despăgubire echitabilă dacă face dovada că a depus diligențele necesare pentru achiziție. Despăgubirea se plătește de către statul membru solicitant; acesta poate totuși pretinde rambursarea sumelor în cauză persoanelor responsabile de scoaterea ilegală a bunului cultural de pe teritoriul său. După restituire, proprietatea bunului cultural este reglementată de legislația statului membru solicitant.

Punerea în aplicare

Comitetul pentru exportul și restituirea bunurilor culturale (denumit anterior Comitetul consultativ pentru bunurile culturale) asistă Comisia la examinarea oricărui aspect legat de aplicarea anexei la această directivă.

Statele membre trebuie să prezinte Comisiei o dată la trei ani un raport privind aplicarea directivei, pe baza căruia Comisia înainteașă un raport Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social.

Termeni-cheie ai actului

- Stat membru solicitant: statul membru al cărui bun cultural a părăsit ilegal teritoriul său;
- Stat membru solicitat: statul membru pe teritoriul căruia se găsește un bun cultural care a părăsit ilegal teritoriul unui alt stat membru;
- Posesor/Detentor: persoana care deține materialul bunul cultural în numele său/în numele altcuiva.

REFERINȚE

Act	Intrarea vigoare	în Termen de transpunere în legislația statelor membre	Jurnalul Oficial
Directiva 93/7/CEE	27.3.1993	15.12.1993 (15.3.1994 pentru Belgia, Germania și Olanda)	JO L 74 din 27.3.1993
Act/acte modificare	de Intrarea vigoare	în Termen de transpunere în legislația statelor membre	Jurnalul Oficial
Directiva 96/100/CE	21.3.1997	1.9.1997	JO L 60 din 1.3.1997
Directiva 2001/38/CE	30.7.2001	31.12.2001	JO L 187 din 10.7.2001

Modificările și corectările succesive aduse Directivei 93/7/CEE au fost integrate în textul de bază. Această [versiune consolidată](#) are doar un caracter informativ.

MODIFICĂRI ALE ANEXELOR

Categoriile la care trebuie să se încadreze bunurile clasificate drept bunuri aparținând patrimoniului național pentru a fi restituite:

Directiva [96/100/CE](#) [Jurnalul Oficial L 60 din 1.3.1997];

Directiva [2001/38/CE](#) [Jurnalul Oficial L 187 din 10.7.2001].

ACTE CONEXE

Rezoluția Consiliului din 21 ianuarie 2002 privind raportul Comisiei cu privire la punerea în aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 3911/92 ([DA](#)) ([DE](#)) ([EL](#)) ([EN](#)) ([ES](#)) ([FR](#)) ([IT](#)) ([NL](#)) ([PT](#)) ([FI](#)) ([SV](#)) privind exportul bunurilor culturale și a Directivei 93/7/CEE privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru [Jurnalul Oficial C 32 din 5.2.2002].

Consiliul ia act de inițiativele Comisiei, invită statele membre la o cooperare mai strânsă între ele și cu Comisia și solicită Comisiei să continue inițiativele lansate și să acorde o atenție specială Regulamentului (CEE) nr. 3911/92 și Directivei 93/7/CEE atunci când țările candidate aderă la UE.

Rapoarte

Raport al Comisiei către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European din 30 iulie 2009 – Al treilea raport privind aplicarea Directivei 93/7/CEE a Consiliului privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru [[COM\(2009\) 408](#) final – Nepublicat în Jurnalul Oficial].

Acest raport trece în revistă aplicarea directivei de către statele membre în perioada 2004-2007. În general, directiva este percepută ca un instrument util pentru restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și pentru protejarea patrimoniului cultural. Statele membre recunosc că directiva descurajează aceste acțiuni ilicite; cu toate acestea, ele consideră că doar directiva nu este suficientă pentru combaterea comerțului ilegal cu bunuri culturale. În timpul perioadei de referință, directiva a fost rareori aplicată pentru cooperarea administrativă sau pentru procedurile de restituire. Acest lucru este cauzat în principal de complexitatea administrativă și costurile pe care le presupune aplicarea directivei, domeniul său limitat de aplicare, termenul redus în care se poate intenta o acțiune în restituire și interpretarea conceptelor asociate. Statele membre au apelat la cooperarea administrativă pentru a căuta bunurile culturale și a notifica descoperirea acestora pe teritoriul altui stat membru. Prin urmare, au fost efectuate 148 de restituiri pe cale amiabilă a unor bunuri culturale. Au fost intentate opt acțiuni în restituire. Chiar dacă cooperarea administrativă în interiorul și între statele membre s-a îmbunătățit, este nevoie să se consolideze pe viitor cooperarea între autorități la nivel național și european. În acest scop, Comisia va actualiza liniile directoare existente în prezent și va publica liste ale autorităților naționale responsabile. În plus, statele membre au propus modificări ale directivei în vederea eficientizării acesteia. Printre modificări se numără prelungirea perioadei de prescriere de la un an la trei ani, revizuirea domeniului de aplicare a directivei, precum și modificarea anexei pentru a include noi categorii de bunuri sau pentru a modifica limita financiară sau rata de raportare. Comisia va propune înființarea unui grup de lucru *ad hoc* în cadrul Comitetului pentru exportul și restituirea bunurilor culturale care să identifice problemele asociate cu aplicarea directivei și să sugereze soluții acceptabile pentru toate statele membre, în vederea unei posibile modificări a directivei.

Report from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee of 21 December 2005 – Second report on the application of Council Directive 93/7/EEC on the return of cultural objects unlawfully removed from the territory of a Member State [[COM\(2005\) 675](#) final – Not published in the Official Journal] (Raport al Comisiei către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European din 21 decembrie 2005 – Al doilea raport privind aplicarea Directivei 93/7/CEE a Consiliului privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal

teritoriul unui stat membru) [COM(2005) 675 final – Npublicat în Jurnalul Oficial]. Acest raport evaluează aplicarea directivei în perioada 1999-2003. Raportul relevă faptul că directiva nu a fost aplicată decât în puține cazuri. Statele membre au raportat cinci restituiri pe cale amiabilă și trei acțiuni în restituire. Aceste cifre destul de scăzute scot la iveală neajunsuri serioase ale cooperării administrative și consultării între autoritățile centrale naționale. Pentru a remedia aceste neajunsuri, Comisia va examina în ce măsură au fost urmate recomandările din liniile directoare adoptate de Comitetul consultativ pentru bunurile culturale în vederea îmbunătățirii cooperării administrative. Statele membre consideră insuficient termenul de un an în care se prescriu acțiunile în restituire pentru bunurile culturale. În funcție de rezultatul consultărilor cu Comitetul consultativ pentru bunurile culturale, Comisia propune extinderea acestui termen de prescriere la trei ani. În ceea ce privește limitele financiare aplicabile bunurilor culturale prevăzute în Directiva 93/7/CEE, raportul scoate la iveală opinii contradictorii ale statelor membre, care nu au căzut de acord dacă aceste limite trebuie extinse sau restrânse. Prin urmare, Comisia nu intenționează să propună modificarea limitelor în cauză.

Având în vedere numărul limitat de cazuri în care s-a aplicat Directiva 93/7/CEE, Comisia sugerează înlăturarea obligației de a prezenta un raport o dată la trei ani. Comitetul consultativ pentru bunurile culturale trebuie să își exprime opinia în această privință.

Report from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee of 25 May 2000 on the implementation of Council Regulation (EEC) No 3911/92 on the export of cultural goods and Council Directive 93/7/EEC on the return of cultural objects unlawfully removed from the territory of a Member State [[COM \(2000\) 325](#) final – Not published in the Official Journal] [Raport al Comisiei către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European din 25 mai 2000 privind punerea în aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 3911/92 privind exportul bunurilor culturale și a Directivei 93/7/CEE a Consiliului privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru] [COM (2000) 325 final – Npublicat în Jurnalul Oficial]. Conform acestui raport, măsurile enunțate au sensibilizat statele membre și operatorii din domeniul comerțului internațional cu privire la necesitatea îmbunătățirii protecției bunurilor culturale la nivel european. Cu toate acestea, măsurile au avut o influență redusă asupra combaterii comerțului ilegal cu bunuri culturale. Raportul arată că instituirea unei structuri pentru cooperarea administrativă și pentru schimbul de informații între autoritățile relevante ar putea îmbunătăți aplicarea directivei și a regulamentului.

Raportul conține liste ale birourilor vamale împuternicite să îndeplinească formalitățile pentru exportul bunurilor culturale, ale autorităților desemnate să elibereze licențe pentru exportul bunurilor culturale și ale autorităților centrale responsabile cu punerea în aplicare a dispozițiilor Directivei 93/7/CEE a Consiliului.